

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 18355/2022
19.04.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Јелице Бојанић Керкез председника већа, Весне Станковић и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Владан Стефановић, адвокат из ..., против тужене Република Србија – Министарство правде, чији је заступник Државно правобранилаштво, Београд, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 1143/21 од 07.04.2022. године, у седници већа одржаној 19.04.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужене изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 1143/21 од 07.04.2022. године.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 1143/21 од 07.04.2022. године, ставом првим изреке, одбијене су жалбе парничних странака и потврђена делимична пресуда Вишег суда у Београду П 7599/18 од 08.10.2020. године, којом је тужена обавезана да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете услед неоснованог лишења слободе исплати износ од 5.190.000,00 динара са законском затезном каматом од 08.10.2020. године до исплате, док је тужбени захтев тужиоца преко досуђеног, а до траженог износа од 18.880.100,00 динара, односно за износ од 12.323.400,00 динара са законском затезном каматом од 08.10.2020. године до исплате, одбијен као неоснован. Ставом другим изреке, одбијени су захтеви парничних странака за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужена је благовремено изјавила ревизију из чије садржине произилази да исту побија због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. ЗПП („Службени гласник РС“ број 72/11...18/20), Врховни касациони суд је оценио да је ревизија тужене неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, решењем истражног судије Посебног одељења Округног суда у Београду Ки.П број 54/07 од 16.11.2007. године тужиоцу је одређен притвор на основу члана 142. став 2. тачка 1. и 2. ЗКП, јер није живео на адреси на којој је имао пријављено пребивалиште, као и због постојања сумње да би могао побећи у иностранство користећи стечена познанства, будући да постоји основана сумња да је учествовао у трансферу новца у Аустрију, Америку и Кину. Тужилац је био у притвору од 13.11.2007. године до 26.03.2010. године, укупно 865 дана. Правноснажном пресудом Вишег суда у Београду, Посебно одељење, К.По1 80/14 од 09.03.2016. године, тужилац је ослобођен оптужбе да је извршио кривично дело злочиначко удруживање из члана 346. став 1. Кривичног законика, продужено кривично дело злоупотреба положаја одговорног лица у саизвршилаштву из члана 234. став 3. у вези става 1. Кривичног законика у вези члана 33. и 63. КЗ, као и кривично дело прање новца из члана 231. став 4. у вези става 1. и 2. КЗ у вези члана 61. КЗ. Тужилац је током боравка у притвору био у соби са још петоро људи оптужених за ратне злочине, привредни криминал, дрогу, који су имали разне психозе, што је код тужиоца изазвало страх за сопствени живот, па је користио таблете за смирење како би могао да спава. У тренутку лишења слободе тужилац је био разведен. Има двоје деце, која су у то време била малолетна. У различитим медијима објављени су текстови у којима је наведено да је тужилац члан групе од 34 људи, која се терети да су оштетили буџет Републике Србије извршењем кривичног дела злочиначко удруживање, злоупотреба службеног положаја, прање новца и утаја пореза.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су закључили да су тужиоцу, као лицу које је лишено слободе, а правноснажном пресудом ослобођено оптужбе, у смислу члана 584. став 1 тачка 1. ЗКП, повређени углед, част, слобода и право личности, због чега је тужена одговорна за штету коју је тужилац претрпео услед неоснованог лишења слободе, те му у смислу одредбе члана 200. став 2. Закона о облигационим односима, припада износ од 5.190.000,00 динара, док је преко досуђеног износа, а до траженог износа од 18.880.100,00 динара тужбени захтев одбијен као неоснован.

Одредбом члана 200. став 1. Закона о облигационим односима, прописано је да ће за претрпљене физичке болове, за претрпљене душевне болове због умањења животне активности, наружености, повреде угледа, части, слободе или права личности, смрти блиског лица, као и за страх суд, ако нађе да околности случаја, а нарочито јачина болова и страха и њихово трајање то оправдава, досудити правичну новчану накнаду, независно од накнаде материјалне штете, као и у њеном одсуству. Према ставу 2. истог члана, приликом одлучивања о захтеву за накнаду нематеријалне штете, као и о висини њене накнаде, суд ће водити рачуна о значају повређеног добра и циљу коме служи та накнада, али и о томе да се њоме не погудује тежњама које нису спојиве са њеном природом и друштвеном сврхом.

По оцени овог суда, висину тражене нематеријалне штете правилно је утврдио првостепени суд, при чему је правилно вредновао све околности конкретног случаја.

Накнада нематеријалне штете представља сатисфакцију (задовољење) којом се ублажавају поремећаји у духовној (психичкој) сфери оштећеног. Она није цена бола који се трпи и не представља супституцију имовинских вредности уместо личних добара. Против тужиоца се водио кривични поступак који се показао неоснованим. Такав поступак, а нарочито изненадно лишење слободе, лоши притворски услови и раздвојеност од породице, пореметили су мир и његову психичку равнотежу, повредили част, углед и достојанство, што све узрокује интензивне и дуготрајне душевне болове. Новцем, као општим мерилом вредности, оштећеном се омогућује да прибави себи извесну пријатност, радост, уживање или неко задовољство у најширем смислу речи, тако да се у његов психички живот унесе један позитиван и активан елемент насупрот болу који трпи. Та новчана свота у циљу обештећења зависи од више фактора и свих околности случаја. За ове видове штете међу најрелевантније факторе спада време боравка у притвору, услови боравка и хуманост затворских услова, понашање стражара и затворског особља, nanoшење вербалних и реалних увреда и тортуре, недостатак радног ангажовања, али то нису једине околности које се морају узети у обзир. На висину накнаде за овај вид нематеријалне штете утичу и врста кривичног дела које је било предмет истраге, натписи у штампи, објаве на радију и телевизији и опште интересовање јавности о суђењу, коришћење средстава рехабилитације и чињеница да ли је оштећени захтевао објављивање пресуде после неоправданог притвора, животно доба лица које је неосновано лишено слободе и његово породично стање, занимање, друштвена активност, ранији непорочни живот, ранија неосуђиваност; смањени изгледи за напредовање у служби, органичења у обављању политичких и друштвених функција, омаловажавање и неприхватање у месту пребивалишта и радној средини и друге околности.

Оценом свих штетних последица проистеклих из неоснованог лишења слободе, као и свих околности конкретног случаја, које су од утицаја на одмеравање висине правичне накнаде као што су природа и тежина кривичних дела која су тужиоцу стављена на терет, време проведено у притвору (865 дана), његове личне и породичне прилике, последице лишења слободе на здравствено стање, однос околине према њему после притварања, као и то да је трпео душевне болове изазване лишењем слободе и вођењем кривичног поступка који се завршио ослобађајућом пресудом, али и чињеница да правична накнада нематеријалне штете не представља репарацију, већ сатисфакцију ради успостављања психичке и емоционалне равнотеже која је постојала пре штете, Врховни касациони суд је оценио да је правилно нижестепеним одлукама тужиоцу досуђена правична новчана накнада за овај вид нематеријалне штете у висини од 5.190.000,00 динара. Због наведеног, неосновани су ревизијски наводи тужене којима се оспорава висина накнаде у досуђеном износу.

Овај суд је приликом доношења одлуке имао у виду и остале наводе ревизије, али је оценио да су неосновани, јер суштински представљају понављање навода истицаних у жалби против првостепене пресуде, а ове наводе је другостепени суд правилно оценио као неосноване и за ту оцену дао јасне и довољне разлоге, које у свему прихвата и овај суд.

Из наведених разлога, Врховни касациони суд је, применом члана 414. став 1. ЗПП, одлучио као у изреци.

Приликом доношења одлуке овај суд је имао у виду да је у пресуди Вишег суда у Београду П 7599/18, у заглављу погрешно наведен датум 06.10.2020. године, као дан

доношења одлуке, јер је рочиште на којем је главна расправа закључена одржано 08.10.2020. године, како је правилно наведено у уводу пресуде, али како се ради о очигледним грешкама у писању, које првостепени суд може исправити у складу са одредбама члана 362. Закона о парничном поступку, то наведене грешке нису утицале на правилност и законитост одлуке.

**Председник већа-судија
Јелица Бојанић Керкез с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**